

[Transcript] Genstart / Krise søges

Vi går ind i et år med økonomisk usikkerhed, og det sværer os med risiko for, at arbejdsløsheden stiger.

Når de skyr, der trækker ind over os, er mørkere end vi kunne ønske os, så skal vi stå sammen og finde mod og håbe i fællesskab.

Der var bro for et nyt historisk samarbejde, der kunne træffe hårde og nødvendige beslutninger i en usikker tid.

Vi følger de økonomiske vis, mens er vel beskæft i indødelser i løbet af det kommende årfald med 100.000.

Jeg har igennem de sidste år med stadig større tydelighed oplevet, at vi sådan set har en fælles analys af damers udfordringer.

Regeringen har bygget helt deres fortælling, nærmest helt deres eksistensberærdilse op omkring kriser.

Den krise, som har været særlig vigtig, har været den effektionskrisen og den økonomiske krise. Det, der har noget at gøre med folks pengepunkt.

Verden er blevet mere usikker.

En svær situation.

Energikrise, cyberangreb.

Og vi har økonomisk krise.

Anslag mod kritiske infrastrukturer. Vores forsøgningssikkerhed er under pres.

Og hertil kommer, at Danmark samlede økonomi stort set ikke ser ud til at vokse de næste tre år. Og hverst er alt krigen tilbage i Europa.

Men der er bare et problem.

Danske økonomi klarer sig fremragende.

Nede turen er afblæst, og der har fundet masser af ekstra miljarder i statskassen.

Det er jo spøjst at se en finansminister.

Det er jo så, at der er så mange penge.

Det går bedre med den danske økonomi, end først antaget.

Hvad er regeringen uden sin krise?

Det spørg genstart om i dag.

Jeg hedder Thomas Tjernsen.

Du har kaldt SMV-regeringen for et politisk indgangsknall.

Hvad mener du med det?

Det er fordi, at den er opstået på en helt særlig måde, i en helt særlig situation.

Altså, hvor mange troede, at stemmerne var talt op den 1. november, at vi ville stå med en regering, hvor socialt mødtid venstre og moderaterne.

Jeg troede ikke på det.

Og der er noget helt særlige ved denne her regering, den samme regering.

Det er et forsøg på at foregne de politiske modsætning og blande olier og vand.

Det er bare meget svært. Det kan altså gøre en kort stund.

Det er et stjernes kud, som er ved flamme voldsom på himmelen, og så dø ud.

Det er et politisk muldyr, en krydsning med en medissel og en hest.

Og muldyr, de har det sådan, at de ikke kan formere sig.

De er stirile.

Okay, det kunne også være et politisk miracle?

[Transcript] Genstart / Krise søges

Man skal ikke udlåge noget, men jeg har lagt hovedet på bloggen.

Det er et politisk ingangskindert, den bliver ikke genvalt.

Norge kan få dig til at præsentere dig selv.

Mit navn er Norge Reddington.

Jeg har den meget ubeskyttede titel. Jeg er politisk kommentator.

Norge Reddington er politisk kommentator, mest på TV2 og dagblad politikken.

Og så har han en foretid på Christian Spog, som særlig rådgiver for helthåring smidt.

Man kan vel kame sådan en form for alt mulig manden i det politiske damer.

Sådan en politisk pedel?

Ja, jo. Bare uden nøglebordt, vil jeg så sige.

Hvor vigtig Norge er fortællingen om kriser for den her nye regering?

Den er helt afgørende, fordi krisen, den ekstraudtne situation forandring,

de meget, meget store udfordringer, som hæver sig over det normale,

som er beratigelsen, negativiteten bag at særligere venstre og sociale betydelse kan komme sammen i det,

man ville jo kalde en form for samlingsregering.

Det har vi jo haft efter Anden Verdenskrig og så igen i slutningen af 90'erne.

Man kan sige, efter Anden Verdenskrig en helt ekstraudtne situation, slutningen af 90'erne også ekstraudtne,

fordi dansk økonomi jo virkelig var med tidligere finansminister Heinesens ord på vej mod afgrunden.

Og der var et opbrud til politiske, som vi ikke har set siden.

Så kriset? Ja, det er simpelthen, det er cement, der holder regering sammen.

Hvor meget nemmere er det at få sin politik igennem store politiske reformer,

når man præsenterer det som, at vi er i en krisetid?

Danskene har sådan set meget fannuftige folkefærd.

De kan jo godt forstå, at hvis arbejdsløsheden buller stedet eller der ikke er penge i statskassen, så er vi alle sammen nødt til at stramme livremind.

Så kriset er en fantastisk anledning for politiker til at træffe store beslutninger,

og det er også derfor, at vi har den her helt forfærdelige kliskere om,

at man aldrig må lave en god krisekurs til spille.

Men som så mange andre kliskere, så har den jo med at have en klankbund i virkeligheden.

Består de tre partiledere i regeringen af politikere, som man kan sige trives særlig godt i kriser?

Man kan sige, at Bødelaarstyk Grasmussen og statsminister Matte Frederiksen har blivt sig at være eminent,

altså krisemanager.

I sidste to år har vi kæmpet for at rive os fri af den alvorligste økonomiske krise, hverden har oplevet siden anden verdenskrig.

Grasmussen helt tilbage i 2011, 1. januar,

der holdt den her meget berømte tale om at afskaffe efterlønne, der regler afskaften.

Vi har brug for, at alle fortsætter det gode arbejde et par år til.

Regeringen forslår derfor, at vi gradvis afskaffer efterlønne.

Det var om kriseledelse, og så kan man jo sige med et glemte i øget, måske lidt smule mallor i det bærede.

[Transcript] Genstart / Krise søges

Han er jo også nødt til at være en god kriselede, fordi du opstår kriser omkring ham hele tiden. Og så er der Matte Frederiksen.

Du glemmer en i regeringen.

Ja, det er fordi Jacob Bellemann, han udbrede grad ikke en stærk kriselede og sådan en umulbart ret besendt,

kom han til i 2019 og er jo så heldigvis på vej tilbage igen efter sin sygeårlov.

Han har ikke virksomheden, der trives i at få venstre på ret køl.

Altså, det har været oppe bakke. Det er jo et parti, som er i dybt krise.

Han virker ikke som en, som i virkeligheden har det specielt godt i stiv modvendt.

Når hvis vi ser på Matte Frederiksen, så havde coronapandemien jo en enorm indflydelse på hendes første regeringsperiode.

Hvordan så man den gang, at hun brugte den krise som statsminister?

Vi husker alle sammen presset med den eftermars 2020, hvor hun ligesom fik forklaret, hvad der er op og ned her.

Jeg sad selv en yderst på solen.

Det jeg vil sige i aften, det kommer til at få store konsekvenser for alle danskere.

Og der er evnede Matte Frederiksen og forskabt en form for kompass for os.

En form for fællesskab, hun gjorde det vigtigt, hvad du gjorde, hvad jeg gjorde, hvad Nyttternik gjorde i forhold til,

og i forhold til, at vi skulle komme ud af det her sammen på en god og ordentlig måde.

Det var en meget, meget stærkt bedrift.

Vi skal undgå, at for mange danskere bliver smittet på én gang.

Og så tog hun jo beslutninger.

Og der kan man vil sige, at det forløb, der kom statsministeren jo måske til at få vækselet handlikraft med dømekraft.

Og det var jo noget, vi så i forbindelse med hele Mink-skandalen, som jo ret besedt starter i efteråret 2020.

Vi skal huske på, det her, det handler jo altså ikke om at rade de stærkeste nordhyder eller bare slå Mink, det hjælper sjovskyld.

Det her, det handler om at rade hele færden.

Og der må man sige, der var vi meget højt og oppe i kriseraturikken.

Hverden er blevet mere usikker.

Corona når knapnøkker bliver afblæst, før Rusland invaderer ukraine.

Pludselig er der krig på vores eget continent.

1000'er har mistet livet, millioner er sendt på flugts.

Og Vladimir Putin gør alt, hvad han kan for at presse det europæiske sammehold.

Priserne stiger, regningerne på gas og el eksploderer.

Inflationen når det højste niveau i førre år.

Vi sparer, hvor vi kan.

For nogen kan det lade sig gøre, selvom det er svært.

For andre, der kan det ikke.

Pronoserne for den danske økonomi ser dyst tråd ud.

Og pludselig springer tre gasledninger i Østersøen.

Og det er med alt det som bagtippe, at Mette Frederiksen taler ved Folketingets åbning i oktober

sidste år.

Det er jo en beskrivelse af alle de udfordringer, vi står med.

Inflationen, der bulter af stedet, den offentlige sektor ikke virker.

Det ændrede trusselspillet, geopolitikken, de tektoniske flader, der bevæger sig, alt det her.

Først en pandemi, så krig i Europa.

Nu en energikrise og så det skyer over økonomien.

Og så hiver hon fat i den største fortælling i dansk politik, nemlig historien om dengang af stavningen,

helt den borgelige opposition til Mette i Kanslagade 1933.

Men de politiske uenigheder var store.

Selvskabet er ved at bryde op, man vil gå været til sit, man kan ikke finde hinanden.

Og de på vej ud af døren, så siger han så, de har berømmet det over,

at det kan være, at min hushåller skal finde en flaske snapsede kælder, han har måned ikke lige skal drikke en afsked.

Selvskabet er jo dansk, selv skal det blive.

Og så bliver de gode venner, de laver et aftale, de redder Danmark.

Og resten er historie.

Det her, det er den helt store fortælling om det samarbejdelende folkestyre,

om den ekstraordinære situation, hvordan man løser krisen ved at til sidst sætte personlige hensyn.

Det er en referanse, hun griber meget, meget bevidst.

Som stavningen sagde, vi har offert nogle principper, men vi har reddet landet.

Hvad tænker du, da du sidder og hører denne her tale?

Jeg tænker, at hold dig op.

Jeg tror ikke, der findes en eneste sociale umkred, der ikke på et tidspunkt har dromt om at holde sådan en tale om

Kanslagade for lyd og referansen til stavning og alt det her.

Og statsministeren kan jo være vejret sådan voluminjøs, som er et pænde over at få svulst i sin retorik.

Og det er hun også her.

Og det er jo også lidt den samme retorik hun bruger, da valget bliver udskrevet.

Hvad er det for nogle kriser med det Frederiksen tale om, da hun udskriver valget?

Åh, hvor skal vi starte? Hvor skal vi slutte?

Altså, der er jo den sikkerhedspoliske krise.

Der er en inflationskrise, der er en klimakrise.

Der er en trivselskrise hos de unge, den skal man jo ikke glemme, den er altså lidt på stand.

Bare lige for tid, men man må ikke den poppe op og trives igen lige om lidt.

Og så er der jo en rekruteringskrise, en krise i sundhedsvæsen, bare for at nævne nogle af dem.

Og som en, der har fuldt og været en del af politik i mange år,

Nå, får du så et indtryk af, at der er ekstra ordinært mange kriser ved det her valget.

Jeg får et indtryk af, at lige der i efteråret, der var tingene utroligt tilspidset.

Der er vi bekymret.

Det var som om, det er i efteråret af verden, som vi kendte, den var ved at falde lidt for hinanden.

Det var meget specielt.

Så, man kan ikke sige, at ekstra ordinært tider kræver ekstra ordinære løsning,

og det er vi også en ekstra ordinære regering.

Det er jo i hvert fald det mantra, der lyder sådan i det politiske liv.

Og det er jo også en måde at i tale sætte sin egen handlekraft,

og kan man sige, storhed på, at alt ting, som skal være noget helt helt specielt.

Og det er det jo nogle gange.

Det hører jo også med historien.

Altså, det har været nogle meget, meget voldsom år, vi har haft i dansk politik.

Mette Frederiksen holder sit ord,

og efter valget inviterer hun til forhandlinger om en bred regering henover midten.

Vi har glædet os rigtig meget til i dag at kunne præsentere det arbejdsprogram.

Det er regeringsgrundlag, der kommer til at gælde for den regering, som Danis i morgen.

Efter 43 dages intensive forhandlinger

stiller hun sig sammen med Lars Lykke Rasmussen og Jacob Ellemann,

fremfor en pressen på Marienborg, og præsenterer den historiske regering.

Og i dansk og i har samlet sat et folketing, der skal samarbejde.

Det gør vi nu.

Hvad er det især for nogle kriser, som den nye regering fremhæver som særlig vigtig?

Den kris, som har været særlig vigtig,

det har jo været den inflationskrisen og den økonomiske krisen.

Hvilken svære situation?

Det, der har noget at gøre med folks pengepunkt her og nu.

Og vi har økonomisk krisen, og hvor vi har krig i Europa.

Klimakrisen er jo så meget sådan en permanent ting.

Triesenkrisen hos de unge er svært at sætte politiske ord på,

og det samme situationen i Sundhedsvæsenet,

hvor den økonomiske krisen og den økonomiske usikkerhed,

det har været det, der virkelig skulle give regeringen medvind.

Man skulle tage de her meget store økonomiske beslutninger, redde Danmark endnu en gang.

Lykkes det regeringen at få befolkning med på den her krisetankegang?

Nej, det gør de ikke.

Og det har jo det, det er sådan noget at gøre med virkeligheden.

Det er jo altid det vigtigste.

Stemmer simpelthen ikke med, at der er en krisen.

Det er jo allerede i begyndelsen over.

Der kan man se, at brønden hører.

Inflationen den flader ud.

Vi får ikke en stor strække tingel for at lømme ud til nogle ganske pæne lønstigninger.

Der hvor det for alvor går galt, der hvor regeringen snubler ind i et kæmpe politisk selvmål, det er med hele fortællingen om Storbiededag.

Det her, det er så ikke letant, det er et indgreb, så det er utistedeligt.

Forslaget om at afskaffe Storbiededag vækker harm.

Og jeg har ikke brugt det her ord nogen siden før,

men jeg mener faktisk den her handling viser, at vi har tale om en makfull kompregent.

Ikke bare hos Oppositionen, Farvebevægelsen og Folkekirken,

[Transcript] Genstart / Krise søges

men hos tusind vis af danskere, som ikke vil give køb på en hel i dag.

Jeg synes simpelthen, at det er noget svinrere, man ikke, ligesom spørg og befolkningen, og det her i orden.

Men regeringen står fast på sin beslutning, der skal sikre statskassen mere end 3 milliarder kroner om året.

Det har brug for pengene slet andet til forsvaret, er det ikke okay?

Jo, det kan være, det har brug for pengene, men der er jo mange andre steder af tab.

Det er noget, alle danskere har forhøjet til.

Det er for det første i en regering, som er flertalsregering, som siger, hvis ikke I er med på afskræft og bidedag, så må I ikke være med til at lave forsvarsforlig.

Og det er en regering, som ikke står på mål for sit forslag om afskræft og bidedag.

Det er en regering, der ikke kan forklare, hvordan talene bliver, som de bliver.

Og det betyder jo, at det første indtryk af den her regering, der den virkelig skal vise, hvad den kan, hvad det er for en kriseregering, det er et utroligt dårligt indtryk for langt de fleste danskere, og first impressions last.

Når du har skrevet, at regeringen nøgler med kriserne.

Hvad mener du med det?

Ja, men Brøndøger, hvis du har så mange kriser, som regeringen lægger op til, så skal man jo handle.

Altså, vi har et sundhedsvæsen, som er ved at sætte til.

Så har du nedsat en kommission.

Du har en ungdom, som er ved at falde fra en anden.

Så har du ingen gang nedsat en kommission.

Tag klimaområdet.

Der er vel ikke nogen i dag, som er i tvivl om, at det er en rigtig krise.

Det er en meget voldsom krise.

Hvad har vi fået? Vi har en dygtig energiminister, som er berømmet for at sige, at vi når de er 20-30 mål,

fordi det kan han føles i de hjerte.

Og det kan jeg til gengæld mere gæld ind i hjertet, så det må man jo så tage mit ord for.

Det er bare ikke godt nok.

Altså, at verden brænder klodende ved at blive i overophed.

Vi kigger ind i en sommer, som kan blive rekordvarm.

Så det er en regering, der på en end side jo taler kriserne op, men ikke handler på det.

Og så bliver man bare træt.

Men det er jo også kriser, problemer og udfordringer, som er enormt komplekse, du nævner.

Klima, sygehusene, ældre, byrden, det er jo ikke noget, man løser.

I morgen, det er jo noget, der er enormt svært, og derfor noget, vi skal løse på siktløbne.

Jo, og det er jo der paradoxaler, det er jo lige for regeringen.

Den krise, som er så mest ulbare, som folk jo virkelig tager ned den økonomiske krise, der er noget, der tyder på, at den er ved at få dufte, hvor imod de mere strukturelle udfordringer, strukturelle krise,

de er der stadig væk.

I slutningen af maj lander der grovnyheder.

Den danske økonomi klarer sig overraskende godt, og der er faktisk ikke nogen kriser på vej.

Den danske stad, der altså langt riger i en regering, har forventet tilbage ved regeringstansen.

Finansministeriet regner sig pludselig frem til, at der er flere penge i statskassen,

og hæver derfor det økonomiske råderum frem mod 20.30, med 16 milliarder kroner.

Og med de nye ekstra milliarder, er råderumet altså beregnet til cirka 64 milliarder kroner frem mod 20.30.

Penge, som kan bruges på velfærd, den grønne omstilling eller skattelættelse.

Jeg var jo tilstår, jeg begynder at grille lidt, fordi der var gode rygter.

Og det sjovere er jo altid, at det kommer fordi du har siddet i finansministeriet,

og kigger ind i de der regneregler, og siger aarblis kæftigheden,

og så bliver det lidt større. Der er noget der tyder på det, og det er eller en kruifiogent.

Og boom, boom, boom, boom, boom, booptje! Så har vi 16 milliarder kroner mere.

Og komikken bliver jo ikke mindre af, at regeringen selv ansætter sig om en virkelig dårlig nyhed.

Danske økonomi er endnu stærkere end vi havde regnet med.

Finansminister Nikolaj Varmen laver et dårgstep, hvor han har svært at finde en grimasse, der ikke kan passe.

Han vil ikke aflyse krisen, han taler om udfordringer.

Det er rigtig godt, for det giver os flere muskler til at håndtere de meget store udfordringer, vi står med.

Det er spøjst at se en finansminister af Aarhus, hvor der er så mange penge.

Altså er 60 milliarder kr. ikke mere i 2030, hvis de overhovedkommer.

Men sådan er politik så flygtigt.

Og du synes, det er komisk, hvad er det, der er så sjovt.

Men jeg må bare sige, hvis man ikke har humyst i salg, så skal man ikke være politisk kommentator i Danmark.

Vi har en regering, som virkelig har lignet en flok bedemænd, som har været helt eleveret over, hvor alvorlig situationen var, alt det, som de skulle gøre for Danmark, de nødvendige bestudninger, der skulle trafes.

Jeg synes, de har været nogle rigtige hårde hunde, fordi de har afskaffet et store bededag.

Også fordi de sidder og regner lidt råd inde i finansministeret, og så er krisen er håbligst lige for nu.

Økonomin bullerede stede. Inflationen er ved at komme under kontroll.

Beskæftigelsen har aldrig været højere.

Og så se finansministeren stå der og synes, det er lidt noget ud af noget.

Det kalder altså på et lille smil.

I oktober, der fortsætter de økonomiske vis, men en fortsat opbræmsnækker økonomien.

Inflationen den forventes fortsat at være høj over med et markant fald i beskæftigelsen.

Det er ligesom pronoserne.

Så regeringen har vel ikke taget fejl, da de talte om den økonomiske krise, som vi stod over for?

Nej, regeringen har jo handlet ud for det grundlag, der var.

Men de har først og fremst handlet ud for den stemning, som de selv har været med til at skabe.

En stemning, som var nødvendig for at kunne lave den her samlingsregering, som jo virkelig for langt de flestes vælger kom.

[Transcript] Genstart / Krise søges

Som en overraskelse for ikke at sige et chok.

Vi er jo ikke et land uden krise, der vil masser krise, vi kan kaste os over.

Ja, men det er jo også en politiske virkelighed. Det er jo en virkelighed for os alle sammen.

Der er altid af udfordringer. Der findes vel ikke et øjeblik i en nyere Danmarks historie, hvor alt har været perfekt.

Men situation i Sundhedsvesten er jo ikke ny.

Det er noget, vi har vist. Velkommen. Klimakrisen er ikke ny.

Og hvor trist det endnuet, og så er krigen i Ukraine jo blevet en del af baggrundstempedet.

Det er blevet en del af en ny virkelighed, en ny daglig dag.

Og der er kriser jo. For langt de fleste mennesker, det skal være noget ekstraudt nuværd.

Det skal være nu her en særlig omstændighed.

Denne regering er født ude fra en idé om, at den virkelig skulle gøre op med serien som racer, røste træet og få Danmark tilbage på sporet.

Men de kræver også, at man tager nogle rigtig svære beslutninger.

Men en svært beslutning er vel også at sløjfe store bededage?

Ja, men det virker også, at regeringen har fået bakt med en vod af vids gennem rigtig mange år.

Altså, den er bedre en lille smule håndsky.

Vi ved ikke, hvornår det næste valg kommer, men de kan faktisk regering være rimelig glad med, hvad befolkningen siger lige nu i hvert fald.

En af de store hemmede på Krisensborg er, at folk er faktisk enormt optaget af at blive genvalt, og meningsmålinger spiller i en viss rolle.

Det, der er med at finde 60 milliarder kroner, er jo lidt morsomt, og samtidig er det godt.

Men det betyder jo også, at presse for at tage beslutninger og lave strukturel forandringer.

Det slipper. Det slipper nu. Det er lettere.

Der er ikke det her tryk ind i finansministeriet, for vi er nødt til at finde, i forbindelse med finanslån, at vi er nødt til at finde 2 milliarder kroner, fordi man har jo tidligere 60 milliarder i 2030.

Og det skaber nok lidt en stemning af, at det behøver vi egentlig at gøre noget.

Du fremhævede især Mette Frederiksen og Lars Løkke, som to politikere, som trives særlig godt i kriser.

For de svært ved at være i dansk politik nu, hvor kriserne bliver færre.

Lars Løg Rasmussen, han skal nok klare, så han har været fordelt sig til at overleve både det ene og det andet,

og man ikke kan også finde ud af det her udfordring af større for Mette Frederiksen,

fordi hun har været statsminister i en meget bestemt periode, en helt unik periode i dansk politik, hvor der har været store kriser, og hun har haft en tendens til at kaste alt ting op i luften i krisens tegn.

Så kan man sige, hun har satet for stort på krisvertillingerne?

Jeg tror det rigtig er at sige, hun ganskeæggel har for stort succes med det,

og det er blevet hendes måde at være statsminister og politiker på.

Man kan jo sige sådan lidt hårdt, at det er sådan en one-trick pony.

Hvis man nærlæser de interviewer hun har givet gennem de seneste år, så er de meget dystere.

Så hvis du stadig er arbejdet i statsministeriet, hvad vil du så viske statsministeren i øret?

Sommerferien.

Nogle gange er det, som politikerne har brug for, det er sommerferie,

[Transcript] Genstart / Krise søges

og jeg synes, vi skylder vores politiker, at huske på, hvor skørt det har været de seneste året.
Folketingens valg, der bliver udskrevet i slutningen af juni,
meget langstrakke til regeringsforhandlinger, voldsomt forandringer på Christiansborg.
De trætter hinanden, de trætter sig selv, de trætter også, vi trætter dem.
De har brug for sommerferie, og så må man tage den derfra.
Det var dagens genstart.
Den var sat sammen med Charlotte Koval, Søren Elbeck og Line Fabricius.
Mit navn er Thomas Tjernsen.
Gå på opdaleset i alle deres podcast og radioprogrammer.
I appen, det er Lyd.